

pianoles

er zit onderzoekservaring in een piano

Kinderen kunnen muziek waarnemen door er naar te luisteren, maar er is meer mogelijk.

Op de Johan Frisoschool onderzochten de kinderen van groep 3 een piano en leerden op deze manier veel over muziek, geluid en techniek. Hoe motiveer je de kinderen om aan de slag te gaan met muziek, geluid en techniek? Concrete materialen en goede vraagtechnieken vergroten de betrokkenheid van de kinderen. Maar om dit in ons dagelijks handelen goed toe te passen is een kunst.

Onderbouw - Les

Wat is het doel? de kinderen ontdekken dat je door eigen onderzoek kunt ontdekken hoe pianogeluid ontstaat.

Hoe lang duurt het? 45 minuten

Wanneer voert u het uit? het hele jaar

Wat hebt u nodig? piano en digibord

Piano in beeld

De les begint in de kring. De kinderen actualiseren hun voorkennis aan de hand van een prachtige afbeelding van een piano op het digibord. De kinderen reageren op de vragen die de juf stelt. Ze kijken en luisteren, en het gesprek duurt zo'n tien minuten. Het vraaggesprek verloopt in de vorm van 'ping-pongen': juf... leerling, ... juf ... leerling, een veel voorkomend lesverloop. Juf... geeft een samenvatting van alle informatie die ze samen hebben verzameld.

Piano bovenzoeken

De juf vertelt: 'Nu gaan we naar de leeshoek naast ons lokaal, want daar heb ik met meester Ed een echte piano neergezet.' De kinderen reageren enthousiast 'We gaan de piano onderzoeken!' De hele klas staat rondom de piano en de kinderen krijgen ruimte om het instrument te ontdekken. De reacties zijn groots, enthousiast en vol verwondering. 'Hij kan hier open juf, mag dat?' 'Ja hoor, pas op je vingers.' 'Maar nu ga je hem 'bovenzoeken', we zouden hem toch onderzoeken?', zegt een van de kinderen. Even is de groep stil, maar dan beginnen ze te lachen en spontaan gaan er drie kinderen op hun rug op de grond liggen en schuiven voorzichtig onder de piano. Er volgt nu een explosie aan leerervaringen. Waarbij de kinderen met elkaar in gesprek gaan en stellen vragen aan elkaar.

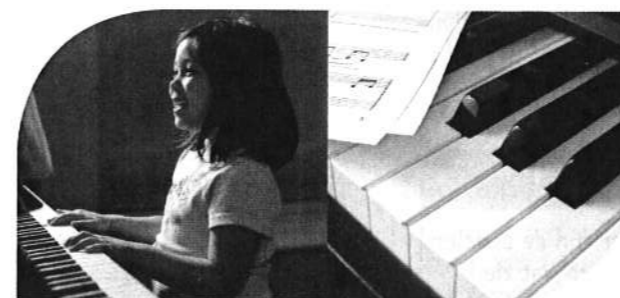

'Dit is gemaakt van hout en dat is metaal.'
'Het moet wel heel stevig gemaakt zijn zeg!'
'Moet je eens kijken hoe precies alles in elkaar zit.'
'Als je deze toets indrukt dan gaat het hier en daar bewegen.'
'Hé, moet je eens voelen hoe het trilt!'
'Waarom is de ene snaar dikker dan de andere?'
'Het lijkt me best lastig om een piano te maken.'

We staan er bij maar hoeven als volwassenen niets te doen. Het is geweldig als je zo'n proces de ruimte durft te geven. Langzaam halen we alle losse onderdelen weg. Er komen spontaan rekenactiviteiten op gang. Een leerling heeft gezien dat de toetsen allemaal een eigen nummer hebben, de anderen slaan een toets aan en tellen mee. Ze zien dat er reeksen zwarte en witte toetsen zijn. Heel systematisch worden de snaren bekeken en betast. Wat gebeurt er allemaal als je de pedalen indrukt? Er komt een woordenschat boven waar je stil van wordt... en van kinderen waar we het totaal niet van verwachten.

Na ongeveer tien minuten kijken, voelen, aanslaan en informatie uitwisselen komen de kinderen weer tot rust en gaan ze rustig op de bank in de leeshoek naast de piano zitten. Ze praten nog steeds met elkaar over de snaren, de trillingen, en alle andere ervaringen.

'Zullen we de piano van binnen schoonmaken juf?' We halen de stofzuiger erbij en geven hem een flinke opknapbeurt. Ook die talenten zijn waardevol!

Een vloed aan leerervaringen

De kinderen gaan vol enthousiasme naar huis maar het leren is niet bij de bel gestopt! Bij de vraag: 'Wat heb je vandaag op school gedaan?' moest een aantal ouders echt even gaan zitten. En bij één kind duurde het naar bed brengen echt wat langer want er was nog veel informatie en enthousiasme te delen. Deze dag en dit leermoment vergeten de leerlingen niet snel. Voor de leerkracht is dit het toefje slagroom op ons vak. Geweldig als je kinderen zo ziet onderzoeken, ontdekken en leren. Want wie krijgt het voor elkaar om in 40 minuten tijd zoveel kerndoelen te behandelen?

'Geen tijd voor dit soort activiteiten', is een veel gehoorde opmerking. Maar doen we kinderen dan niet veel te kort? Hoe en met welke intensiteit leren kinderen in ons dagelijks onderwijs? Een andere veel gehoorde belemmering is vaak 'dat de kinderen er nog niet aan toe zijn'. Mijn ervaring is dat als je kinderen vertrouwen en verantwoordelijkheid geeft ze enorm groeien. De vraag is dan anders: Zijn wij er wel aan toe?

Met dank aan groep 3 en juf Frouke van de Johan Frisoschool in Wageningen.